Vereniging Oud Oegstgeest

Gemeenteraad van de gemeente Oegstgeest
Postbus 1270
2340 BG Oegstgeest

Oegstgeest, 24 februari 2017

Onderwerp: Z-16-15850 Ontwerpbestemmingsplan Poelgeest, 2017; inbreng zienswijze VOO

Geachte gemeenteraad,

In de digitale Nieuwsbrief van de gemeente Oegstgeest van 20 januari 2017 is aangekondigd dat het 'Ontwerpbestemmingsplan Poelgeest' in de periode van 20 januari tot en met 2 maart 2017 voor de duur van 6 weken ter inzage ligt.
De Vereniging Oud Oegstgeest maakt graag van de gelegenheid gebruik om haar zienswijze op dit ontwerpbestemmingsplan in te dienen.

De Vereniging Oud Oegstgeest (VOO) richt zich als vereniging op de ruimtelijke ontwikkelingen in ons dorp en in dat kader op de ruimtelijke ontwerpen, de cultuurhistorie en de archeologie. Het plan dat nu voor het deel van Oegstgeest ten oosten van de Laan van Oud Poelgeest en de Abtspoelweg ter inzage ligt is conserverend van karakter. Het plan is een samenvoeging van een aantal bestaande en vastgestelde bestemmingsplannen. Dit betekent dat de nu aanwezige situatie in beginsel geconsolideerd blijft, wat ook geldt voor de aanwezige cultuurhistorische en archeologische kwaliteiten. Dat wat in de bestaande situatie aanwezig is, wordt bevestigd door de bestaande planologische regelingen uit de nu geldende plannen over te nemen. In beginsel ondersteunt de vereniging dit uitgangspunt. Wel wil zij één kanttekening plaatsen, die betrekking heeft op de westgrens van het nu voorliggende plan. Het plan heeft aan de westzijde zijn grens bij de Laan van Oud-Poelgeest. Daardoor wordt het gebied, dat aan de westkant van deze weg ligt, met o.a. de omgeving van de Laan van Alkemade en het groengebied rondom de Hofbrouckerlaan (in ruimtelijke plannen) 'gescheiden' van het landgoed Oud-Poelgeest. De VOO vindt het belangrijk, dat bij eventuele bestemmingsveranderingen in het gebied rondom de Laan van Alkemade en de Hofbrouckerlaan (o.a. bij zorgcentrum Hofwijck) rekening wordt gehouden met het integrale landschapskarakter van het landgoed Oud-Poelgeest en zijn naaste omgeving. In de komende herziening van het bestemmingsplan 'Oudenhof en Klinkenbergerplas' zal de vereniging hierop terugkomen.

Twee nieuwe ontwikkelingen die op grond van het nu ter visie liggende plan mogelijk worden gemaakt zijn een sobere aanlegsteiger bij kasteel Oud-Poelgeest en de uitbreiding van een woning. De VOO waardeert de aanleg van een sobere steiger, daar hierdoor de historische ligging van het landgoed Oud-Poelgeest aan de Haarlemmertrekvaart wordt teruggebracht.

Wel wil de VOO in deze zienswijze aandacht aan de volgende onderwerpen besteden en zich in het bijzonder toespitsen op het plangebied ten westen van de Haarlemmertrekvaart:

- Cultureel erfgoed
- Water en verkeer
- Archeologie

Deze onderwerpen bepalen samen de cultuurhistorisch waardevolle kwaliteit van het door de VOO beschouwde deel van het plangebied.

Cultureel erfgoed: monumentale en cultuurhistorische waarde
Het ontwerpbestemmingsplan besteedt in zijn kaart en toelichting aandacht aan een belangrijk cultuur- en natuurmonument in Oegstgeest, te weten het Landgoed Oud-Poelgeest, met zijn gebouwen, vijver, natuur en park. Een aantal gebouwen binnen dit landgoed is rijksmonument en geniet vanuit die kwaliteit van rechtswege bescherming. In de toelichting is dit op pagina 40 als volgt verwoord: 'In het plangebied bevinden zich meerdere gebouwen met monumentale en/of cultuurhistorische waarden. Deze panden zijn voorzien van een beschermende aanduiding'.

Bovenstaande tekst handelt over het landgoed als rijksmonument. Maar naast het rijksbeleid heeft ook de provincie Zuid-Holland zich over de kwaliteiten van dit gebied uitgesproken. De provincie heeft dit verwoord als vermelding van het Landgoedbiotoop bij kasteel Oud-Poelgeest. Dit begrip Landgoedbiotoop is in het bestemmingsplan echter nergens genoemd. Wel de term historisch landgoed, maar dat begrip heeft een andere betekenis dan het door de provincie geduide begrip Landgoedbiotoop. Voor meer informatie over het Landgoedbiotoop Oud-Poelgeest noemen wij graag het aangrenzende bestemmingsplan Leiden-Noord waar dit Landgoedbiotoop uitgebreid aan de orde komt:
http://ro.leiden.nl/planproces/planproces/plannen/NL.IMRO.0546.BP00002-/NL.IMRO.0546.BP00002-0201/t_NL.IMRO.0546.BP00002-0201_5.9.html . Op de Cultuurhistorisch Atlas van de provincie Zuid-Holland staat dit landgoedbiotoop ook genoemd, met daarbij zijn kwaliteiten en de omgrenzing:
http://pzh.b3p.nl/viewer/app/Cultuur_historische_atlas en voor Landgoedbiotooop http://geo.zuid-holland.nl/Data/chs/tekst/4_landgoedbiotoop.html .

Water en verkeer
In de Toelichting op het plan is er vrij veel aandacht voor de wegen en zijn gebruikers. Veelal wegen over land. In veel mindere mate komt de Haarlemmertrekvaart als waterweg ter sprake. Wel is er aandacht voor de Haarlemmertrekvaart als onderdeel van het watersysteem (waterkwantiteit en –kwaliteit) van het gebied, en ook voor zijn recreatie- en natuurfunctie in lokaal en regionaal verband. In het ontwerpbestemmingsplan krijgt de Haarlemmertrekvaart echter geen aandacht vanuit zijn cultuurhistorisch belangrijke betekenis als oude vaarweg tussen Leiden en Haarlem, waarvan veel scheepvaart (ook de trekvaart voor passagiersvervoer) gebruik maakte. Het deel van de trekvaart in het nu voorliggende bestemmingsplan is slechts enkele kilometers lang, maar behoud van een cultuurhistorisch erfgoed vraagt aandacht voor het gehele traject, en daarmee dus ook voor het gedeelte dat in het Ontwerpbestemmingsplan Poelgeest ligt. (Bron: Tussen Tol en Trekvaart, Miep Smitsloo- de Graaff, 2007).
In het hierboven genoemde bestemmingsplan voor Leiden-Noord is de Haarlemmertrekvaart ook als bijzonder element behandeld. En ook de weg en de brug die daartoe behoren. De VOO vraagt aandacht voor het in samenhang bestemmen van deze onderdelen in beide bestemmingsplannen. Door een goede samenwerking tussen de gemeente Oegstgeest en Leiden moet deze afstemming te verwezenlijken zijn.

In dit verband vindt de VOO het te betreuren, dat in het Oegstgeester Ontwerpbestemmingsplan de Kwaakbrug over de Haarlemmertrekvaart niet van een beschermende aanduiding is voorzien. Wij achten dit onjuist, aangezien deze brug een fraai voorbeeld is van 18e-eeuwse bouwkunst, met wortels in de 15e eeuw. De brug draagt bij aan de beleving van de Haarlemmertrekvaart als belangrijke 17e- en 18e-eeuwse verkeersader. Daar komt bij, dat zij naast de kapel van kasteel Oud-Poelgeest ligt, welke kapel als rijksmonument is aangemerkt. Van belang is tevens dat de brug uniek is in die zin dat zij thans de oudste brug is die nog over de Haarlemmertrekvaart ligt. (Bron: Bouwhistorisch onderzoek F.H. Lugt, *Kwaakbrug Oegstgeest, sinds 1438,* Oegstgeest 2011; http://oudoegstgeest.nl/pdf-publicaties/20110111-Rapport-Kwaakbrug_VOO_Freek_Lugt.pdf).
De VOO heeft om deze redenen er in 2012 bij de Gemeente Oegstgeest aangedrongen om plaatsing van de Kwaakbrug op de gemeentelijke monumentenlijst te realiseren; de gemeente heeft gemeld dat de lijst van gemeentelijke monumenten niet wordt aangevuld.
De VOO verzoekt u nu om de Kwaakbrug in het Ontwerpbestemmingsplan nu wel de noodzakelijke bescherming te geven!

Groen
Oegstgeest is een groen dorp, één van de kwaliteiten van ons leefmilieu. In het reeds lang geleden vastgestelde Groenbeleidsplan staan de verschillende groengebieden verwoord. In 2007 is de nota Ecologische verbindingen in Oegstgeest uitgekomen, met veel aandacht voor de ecologische zones in ons dorp, waaronder die in de omgeving van het landgoed Oud-Poelgeest.
(Bron:http://www.brugtever.somweb.com/ZuotepvHC_ecologische_verbindingen_in_oegstgeest.pdf).

Het landgoed is ook onderdeel van het Natuurbeheerplan 2017, dat de provincie Zuid-Holland heeft vastgesteld; hiermee wordt benadrukt dat natuur, landschap en cultuurhistorie voor dit deel van ons dorp één onlosmakelijk met elkaar samenhangend geheel vormen (Bron: https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/landschap/natuur-0/natuurbescherming/natuurbeheerplan2017/).

Archeologie

Archeologie is in het plangebied een belangwekkend thema. Om die reden besteedt de VOO aan dit onderwerp bijzondere aandacht.

Bij het gebruiken van de legenda van de kaart 'Verbeelding Dubbelbestemmingen Archeologie' ontstaat de indruk dat de naaste omgeving van kasteel Oud-Poelgeest de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 3' heeft; dat is de laagste archeologische verwachtingswaarde. In feite heeft dit gebied echter de hoogste archeologische verwachtingswaarde. De onjuiste indruk ontstaat doordat de legenda niet correct is. Een aanduiding voor een gebied van de hoogste archeologische waarde met monumentnummer is niet opgenomen; en de wel opgenomen aanduidingen zijn onjuist. Vergelijk de legenda met pagina 38 van de Toelichting bij het bestemmingsplan, en met de artikelen 17, 18 en 19 van de Regels, waar het wel juist staat. Wij verzoeken u de legenda aan te passen. Tevens verzoeken wij u na te gaan of de legenda van de kaart 'Poelgeest Verbeelding' op dit punt juist is.

Op de kaart 'Verbeelding Dubbelbestemmingen Archeologie' dient op het terrein van Oud-Poelgeest het gebied van de hoogste archeologische verwachtingswaarde (dubbelbestemming Waarde - Archeologie 1) zich ook uit te strekken over de oprijlaan van het kasteel en tot stroken van zes meter breed ter weerszijden daarvan, tot en met de overzijde van de Poelgeesterweg. In deze strook hebben twee zeventiende-eeuwse poorttorens gestaan en langs de westelijke zijde van de Poelgeesterweg een deel van de ingangspartij. (Bron: Zie Freek Lugt, *Oud-Poelgeest,* Oegstgeest 2014, blz. 47-51). Van deze zaken moeten nog sporen in de bodem aanwezig zijn. Wij verzoeken u de kaart in deze zin te wijzigen.

Ten oosten van Oud-Poelgeest ligt de Kwaakbrug over de Haarlemmertrekvaart. De ondergrond van de gehele brug, evenals de stroken ernaast dienen de hoogste archeologische verwachtingswaarde te krijgen (dubbelbestemming Waarde - Archeologie 1). In de zeventiende eeuw heeft hier een voorganger van deze brug gestaan, zie de hiervoor genoemde tekst bij de alinea over 'Verkeer en wegen' over het Bouwhistorisch onderzoek van de Kwaakbrug. Wij verzoeken u de kaart ook in deze zin te wijzigen.

Ter verduidelijking van de tekst betreffende archeologische waarden op blz. 43 van de Toelichting zou in de achtste regel 'in principe niet zijn toegestaan, mits' moeten worden vervangen door: 'niet zijn toegestaan, tenzij'.

Slot

De Vereniging Oud Oegstgeest verwacht met deze zienswijze een waardevolle inbreng te hebben geleverd in het traject om te komen tot een definitief Bestemmingsplan. Wij rekenen erop dat onze denkbeelden op uw instemming kunnen rekenen. Op uw verzoek zal de vereniging haar voorstellen graag mondeling toelichten.

Hoogachtend,

Vereniging Oud Oegstgeest,
Bernadette Fortuyn-van Lierop
Secretaris

Secretariaat Vereniging Oud Oegstgeest
Bernadette Fortuyn-van Lierop
Willem de Zwijgerlaan 27
2341 EG Oegstgeest
tel. 071-5172909
e-mail: secretaris@oudoegstgeest.nl